

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ & ΕΠΑ.Λ. Β'
(Κοινά για Νέο και Παλαιό Σύστημα Εξετάσεων)

16 ΜΑΪΟΥ 2016

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές

A. Ο Ε.Π. Παπανούτσος εξετάζει τον ρόλο και τις εκφάνσεις της φιλίας. Αρχικά, τη σηματοδοτεί ως διαχρονική και παγκόσμια αξία, που καταδεικνύει τη θετική προσέγγιση κοντινών μας προσώπων. Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, η φιλία εκφράζεται μέσω υγιών, θετικών και αμοιβαίων συναισθημάτων μεταξύ έμψυχων όντων, και ταξινομείται σε τρεις κατηγορίες. Η πρώτη σχετίζεται με τα οφέλη που εισπράττει κανείς από αυτή, ενώ η δεύτερη αφορά την ικανοποίηση που αποκομίζει από τη συναναστροφή του με φίλους, όμως και στις δύο περιπτώσεις κρύβονται ιδιοτελή κίνητρα. Αντίθετα, η τρίτη κατηγορία θεωρείται πλήρης, καθώς εδράζεται στα υψηλά ιδανικά της ηθικής και αρετής, και παραμένει αλώβητη. Τέλος, ο Ε.Π. Παπανούτσος κρίνει πως η πραγματική φιλία αναδεικνύεται στις κρίσιμες στιγμές της ύπαρξής μας, όταν αναζητούμε έναν αντικειμενικό και ανυστερόβουλο συμπαραστάτη.

B.1 α. Λ
β. Σ
γ. Σ
δ. Σ
ε. Λ

B2. α) Τρόποι ανάπτυξης:

i. Με διαίρεση:

Διαιρετέα έννοια: η φιλία

Διαιρετική βάση: ο στόχος που εξυπηρετεί

Αποτέλεσμα της διαίρεσης: «δια το χρήσιμον», «δι' ηδονήν», «διά το αγαθόν», που αναπτύσσεται στην επόμενη παράγραφο

ii. Με αιτιολόγηση:

Πολλαπλή χρήση του αιτιολογικού συνδέσμου «επειδή»:

«... επειδή ο ένας μας...»

«... επειδή μας προξενεί...»

«... επειδή, δηλαδή, είμαι εγώ...»

«... επειδή κάτι άλλο περιμένουμε...»

β) **άλλωστε:** προσθήκη, συμπλήρωση στοιχείων
δηλαδή: επεξήγηση
όταν: χρονικο-υποθετική σχέση
λοιπόν: συμπέρασμα

B3. α)

εγκωμίασαν: επαίνεσαν, εκθείασαν
ευχαρίστηση: ικανοποίηση, ηδονή
συναναστροφής: επαφής, συνεύρεσης
ακατάλυτη: σταθερή, μόνιμη
φθείρεται: καταστρέφεται, αλλοιώνεται

β)

οικεία ≠ ξένα, άγνωστα
επιδέξιος ≠ αδέξιος
ωφέλεια ≠ βλάβη, ζημία
αξία ≠ απαξία
αυστηρό ≠ επιεική

B4. α)

«διά το χρήσιμον»: αυτούσια μεταφορά της φράσης του Αριστοτέλη.
«αγαπά»: δηλώνεται διακριτική ειρωνεία, καθώς στην επόμενη παράγραφο οριοθετείται η πραγματική, ουσιαστική, τέλεια έννοια της φιλίας.
(υλικό ή ηθικό): επεξηγείται και διευκρινίζεται η έννοια του κέρδους

β)

β' ενικό πρόσωπο: δηλώνεται αμεσότητα, οικειότητα.
α' πληθυντικό: δηλώνεται η καθολικότητα, εντάσσεται ο πομπός στο σύνολο.

Γ.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: ομιλία σε εκδήλωση του σχολείου

Ύφος: οικείο

Ρηματικά πρόσωπα: α' πληθυντικό, β' πληθυντικό, γ' ενικό – πληθυντικό.

Τρόπος πειθούς: επίκληση στη Λογική, χωρίς να λείπει η επίκληση στο Συναίσθημα

Προσφώνηση: Αγαπητοί συμμαθητές και συμμαθήτριες,

Πρόλογος:

Παρατηρώντας μας κατά τη διάρκεια των διαλειμάτων διαπιστώνω την προσήλωση στην οθόνη ενός έξυπνου κινητού. Γνωρίζουμε, βέβαια, όλοι μας ότι οι διαπροσωπικές σχέσεις χαρακτηρίζονται από τυπικότητα, αδιαλλαξία, ανυπομονησία. Πολλοί από εμάς, εγκλωβισμένοι σε χώρους και χρόνους αφιλόξενους, προτιμούμε την τεχνολογία, τον καταναλωτισμό και την απομόνωση. Δεν μπορούμε, ωστόσο, να αμφισβητήσουμε ότι οφείλουμε συνεχώς να αναζητούμε τρόπους επαναπροσδιορισμού των σχέσεων, να αναδεικνύουμε, δηλαδή, τη φιλία ως κορυφαία αξία της.

Α' ερώτημα: τα χαρακτηριστικά της γνήσιας φιλίας

- Σεβασμός στις ιδιαιτερότητες και στην προσωπικότητα του άλλου. Η γνήσια φιλία είναι εκδήλωση της δημιουργικότητας και συνεπάγεται φροντίδα, αξιοπρέπεια, ευθύνη και γνώση.
- Ειλικρίνεια και εντιμότητα. Η φιλία διδάσκει τον εποικοδομητικό διάλογο, καθώς αποτελεί φαινόμενο συζήτησης και αναζήτησης.
- Αντέχει στις δοκιμασίες και στο χρόνο.
- Είναι ανιδιοτελής και γι' αυτό κοινωφελής, με την έννοια όχι ότι δεν πρέπει να έχουμε ανάγκες, αλλά να μην καθορίζεται η συμπεριφορά μας από ανάγκες και επιθυμίες, προσδοκίες και όνειρα.
- Διαλλακτικότητα, έλλειψη εγωισμού και εγωπάθειας. Η πραγματική φιλία είναι το αποτέλεσμα της ελεύθερης εκλογής και όχι της αδυναμίας να δράσουμε διαφορετικά.
- Η φιλία στηρίζεται στην εμπιστοσύνη, στην πίστη και στην αποδοχή. Σημαντική είναι, επίσης, η απουσία ανταγωνιστικού πνεύματος και φθόνου.
- Κατανόηση και αλληλοϋποστήριξη. Οι φίλοι συμπαρίστανται στις δύσκολες στιγμές, στηρίζουν και ενθαρρύνουν, συμμετέχουν στην επίλυση προβλημάτων

Β' ερώτημα: ο ρόλος των μέσων κοινωνικής δικτύωσης/διαδικτύου στη δημιουργία σχέσεων φιλίας.

Το διαδίκτυο και ιδιαίτερα τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κυριαρχούν στη ζωή μας, επηρεάζοντας κάθε πτυχή της καθημερινότητάς μας. Οι φιλικές σχέσεις δε θα μπορούσαν να αποτελούν εξαίρεση.

Οι ανθρώπινες σχέσεις μπορούν να ευεργετηθούν:

- Οι άνθρωποι εξασφαλίζουν, χάρη στην ταχύτητα, την ευκολία και την ποικιλία που τους παρέχουν οι εφαρμογές του Διαδικτύου, και ειδικά τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τη δυνατότητα να προσεγγίζουν τους άλλους και να συνάπτουν φιλικές σχέσεις. (Facebook, Twitter, Instagram, Snapchat, Viber, Skype) τίθενται

στην υπηρεσία ανθρώπων που επιθυμούν να διευρύνουν τις επαφές και τις σχέσεις τους με άλλους χρήστες, και μάλιστα χωρίς επιπλέον κόστος, πέρα από τη συνδρομή τους στο Διαδίκτυο. Ιδιαίτερα αυτή η δυνατότητα κεντρίζει εμάς τους νέους χρήστες, που επιθυμούμε να διευρύνουμε τον κύκλο των επαφών μας.

- Χάρη στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης οι χρήστες μπορούμε να καταργούμε χιλιομετρικές αποστάσεις και να επικοινωνούμε με ανθρώπους διαφορετικής εθνικότητας ανά τον κόσμο, με τους οποίους μοιραζόμαστε κοινά ενδιαφέροντα, και έχουμε κοινές πεποιθήσεις και απόψεις, γεγονός που δεν είναι εφικτό στις διαζώσης επαφές. Έτσι, δημιουργούμε ομάδες επικοινωνίας, συνάπτοντας δεσμούς με ανθρώπους που θεωρούμε ενδιαφέροντες. Το γεγονός αυτό ευνοεί την άρση στερεοτυπικών και ρατσιστικών αντιλήψεων, και είναι δυνατό να οδηγήσει στη σύναψη υγιών, φιλικών, διαπροσωπικών σχέσεων.
- Αρκετοί σημερινοί άνθρωποι δε διαθέτουν σε μεγάλο βαθμό ανεπτυγμένες κοινωνικές δεξιότητες, με αποτέλεσμα να τους είναι ευκολότερο να προσεγγίσουν τους άλλους μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, και να συνάπτουν σχέσεις μαζί τους, εφόσον αυτού του είδους η προσέγγιση προϋποθέτει μικρότερη προσωπική έκθεση.

Οι ανθρώπινες σχέσεις μπορεί να κλωνιστούν:

Ωστόσο, επειδή συχνά απουσιάζει το μέτρο στη χρήση του διαδικτύου και οι άνθρωποι βρίσκονται διαρκώς πίσω από μία οθόνη είτε του κινητού τους τηλεφώνου είτε του ηλεκτρονικού τους υπολογιστή, επηρεάζονται αρνητικά οι ανθρώπινες σχέσεις, και ειδικά οι φιλικές.

- Οι χρήστες ζουν σε μία εικονική πραγματικότητα, επενδύουν περισσότερο στο διαδικτυακό τους πρόσωπο και επικεντρώνονται να γίνουν δημοφιλείς, για να προσελκύσουν αιτήματα φιλίας και «likes», άρα στόχος τους δεν είναι να συνάψουν βαθιές, γνήσιες και ουσιαστικές φιλικές σχέσεις, αλλά επιδερμικές.
- Αρκετές φορές – ειδικά εμείς οι νέοι χρήστες – αγνοούμε τους κινδύνους που εγκυμονεί η ανώνυμη περιήγηση στο Διαδίκτυο, και ερχόμαστε σε επαφή με ανθρώπους που κρύβουν την πραγματική τους ταυτότητα, προσπαθώντας να συνάψουν σχέσεις φιλίας, οι οποίες μπορεί να αποδειχτούν εξαιρετικά επικίνδυνες.

Επίλογος: Ανακεφαλαιώνοντας, θα υποστηρίξαμε ότι η ψυχική ανωτερότητα και η πνευματική ωριμότητα είναι βασική προϋπόθεση για την κατάκτηση των ουσιαστικών και φιλικών σχέσεων και ευρύτερα της κοινωνικής συνοχής και ευημερίας. Σε αυτήν την προσπάθεια, μαζί με την αρωγή της οικογένειας και του σχολείου, η δυναμική των μέσων κοινωνικής δικτύωσης είναι αναντίρρητη, και κατά συνέπεια επιβεβλημένη.

Αποφώνηση: σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.